

უნივერსიტეტის თანამშრომლობა ნარმოჯასთან – მიღებული გამოცდილებიდან სტრატეგიის დაგეგმვაზე

ალექსანდრე ედიბერიძე, სტუ-ს სრული პროფესორი
ოთარ ქართველიშვილი, სტუ-ს სრული პროფესორი
ვალედა სესაძე, სტუ-ს სრული პროფესორი

თანამედროვე საუნივერსიტეტო სწავლების მისიაა მოამზადოს გლობალური დასაქმების ბაზრის, ცოდნაზე დაფუძნებული ეკონომიკისა და სამოქალაქო საზოგადოების მოთხოვნების შესაბამისი განათლების, უნარ-ჩვევების, მაღალი მოქალაქეობრივი თვითშეგნების, ეროვნული ცნობიერებისა და ლიბერალური ღირებულებების მქონე მოქალაქე. უნივერსიტეტმა, სტუდენტების ინტელექტუალური, კულტურული და პიროვნული ზრდისათვის უნდა უზრუნველყოს მაღალი ხარისხის უმაღლესი და პროფესიული განათლება. ხელი უნდა შეუწყოს სტუდენტთა არჩევანის თავისუფლებას და აძლევდეს მათ შესაძლებლობას გახდნენ სწავლა-სწავლების პროცესის მთავარი სუბიექტი [1,2].

ღია კონკურენციისა და თანაბარი შესაძლებლობების პრინციპებზე დაყრდნობით უნივერსიტეტი მოწოდებულია განუვითაროს თითოეულ სტუდენტს სოციალური წარმატებისა და თვითრეალიზაციისათვის საჭირო ცოდნა. ამ მიზნის რეალიზაციისათვის მნიშვნელოვანია უნივერსიტეტისა და ეკონომიკის სექტორის თანამშრომლობის გაუმჯობესება.

პოსტსოციალისტური ქვეყნები დღეს განიცდიან სხვადასხვა სფეროს დაინტერესებულ მხარეთა შორის პარტნიორული ურთიერთობების უკმარისობას. ეს ეხება განათლებასა და მრეწველობას, კომერციას და კულტურას, ხელისუფლებას და საზოგადოებას. საზოგადოების ახალი შემადგენელი ნაწილი, კერძოდ ბიზნესი, ვითარდება სწრაფად, იმ დროს როდესაც საზოგადოების სხვა ნაწილები საკმარისად ნელა რეაგირებენ ნებისმიერ ცვლილებებზე. კერძოდ, მოძველებული ინფრასტრუქტურა უძლურია ჩამოაყალიბოს საწარმოებსა და უნივერსიტეტებს შორის პარტნიორული დამოკიდებულება, რომელიც თავის მხრივ მოითხოვს საბაზრო ეკონომიკის შესაბამის ცოდნას. ეს ფაქტი დიდად აბრკოლებს განვითარებას. წარსულში საწარმოებსა და უნივერსიტეტებს შორის ურთიერთობა ადმინისტრაციულ-მბრძანებლური სისტემის ჩარჩოებში ვითარდებოდა. ძველი მექანიზმები მოიშალა, ახალი კი ჯერ კიდევ არაა შექმნილი თანამედროვე საზოგადოების ახალი მოთხოვნილებების დასაკმაყოფილებლად.

აღნიშნული პროექტი შემუშავებულია იმისათვის, რომ დაკმაყოფილდეს უნივერსიტეტისა და საწარმოს თანამშრომლობით დაინტერესებული ყველა პირის მოთხოვნილებები [1].

უნივერსიტეტის ფარგლებში უნდა შეიქმნას სტრუქტურული ერთეულები უნივერსიტეტის იმ სექტორების ძალისხმევით, კოორდინაციისათვის, რომ-

ლებიც შექმნილია საწარმოებთან ურთიერთობით მიღებულ ახალ შესაძლებლობათა გამოყენების მიზნით.

ამ მიმართულებით მნიშვნელოვან ნაბიჯს წარმოადგენს ევროსაბჭოს მიერ დაფინანსებული Tempus-ის პროექტი Cap4Com (Capacity for Competency), რომელიც მიზნად ისახავს სომხეთში, საქართველოსა და უკრაინაში "უნივერსიტეტი-საწარმო" თანამშრომლობის გაძლიერებას კომპეტენციებზე დაფუძნებული სწავლების გზით. გადწყვეტილება წინამდებარე პროექტის დაფინანსების შესახებ ევროგაერთიანების საგანმანათლებლო, აუდიოვიზუალური და კულტურის აღმასრულებელი სააგენტომ 2011 წლის Tempus-ის საგრანტო კონკურსის საფუძველზე მიიღო. პროექტის მიზნები და შინაარსი თავსებადია ლონდონის კომუნიკესთან. ლონდონის კომუნიკეში, ბოლონის პროცესის ხელმოწერი მინისტრები აღნიშნავენ: „ჩვენი მიზანია, უზრუნველყოთ, რომ უმაღლეს საგანმანათლებლო დაწესებულებებს მუდამ გააჩნდეთ ისეთი რესურსები, რაც აუცილებელია მათი მიზნების განხორციელებისთვის. ეს მიზნებია: სტუდენტების მომზადება დემოკრატიულ საზოგადოებაში აქტიური მოქალაქეობისთვის, მომავალი კარიერისთვის და პიროვნული განვითარებისთვის; ფართო, თანამედროვე ცოდნის მიცემა და კვლევისა და ინოვაციის ხელშეწყობა. ჩვენ მოვუწოდებთ დაწესებულებებს, უფრო მეტად განავითარონ პარტნიორობა და თანამშრომლობა დამსაქმებლებთან სწავლის შედეგებზე დაფუძნებული ინოვაციური კურიკულუმის შემუშავების პროცესში“.

ევროკომისიის მიერ დაფინანსებული ტემპუსის საგრანტო პროექტის „უნივერსიტეტი საწარმოს თანამშრომლობის გაძლიერება კომპეტენციებზე დაფუძნებული სწავლების გზით, უკრაინაში, სომხეთსა და საქართველოში“, მიზანია ხელი შეუწყოს უნივერსიტეტებისა და საწარმოებისა თუ ფირმების მჭიდრო პარტნიორული ურთიერთობების ჩამოყალიბებას. ევროპაში დამკვიდრებული „კარგი პრაქტიკის“ გაზიარების გზით. პროექტში ჩართული უნივერსიტეტები ვალდებული არიან შექმნან სტრუქტურული ერთეული, რომელიც კოორდინაციას გაუწევს საწარმოებთან თანამშრომლობის ახალი შესაძლებლობების შექმნას. პროექტში ჩართულია აგრეთვე სავაჭრო და სამრეწველო პალატა, რომელმაც ინიცირება უნდა გაუკეთოს ბიზნესის სექტორს საგანმანათლებლო დაწესებულებებთან თანამშრომლობისთვის, რაც გულისხმობს ცოდნის გადაცემისა და ინოვაციური პროდუქციის დან-

ერგვის გზით კონკურენტუნარიანობისა და მოგების გაზრდას. უნდა აღინიშნოს, რომ ამჟამად კურსდამთავრებულთა დასაქმების დაბალი მაჩვენებელი განპირობებულია იმით, რომ საგანმანათლებლო პროგრამები გამოყენებით დარგებში (ინჟინერია, სასურსათო ტექნოლოგიები, სატყეო საქმე, აგროინჟინერია, ტელეკომუნიკაცია, კომპიუტერული ტექნოლოგიები, ქიმიური ტექნოლოგიები და ა.შ.) ვერ უზრუნველყოფს სტუდენტებს საკმარისი პრაქტიკული უნარებით, პრაქტიკის ბაზების არქონის, ან მოძველებული ლაბორატორიების გამო.

ბონის დეკლარაციის თანახმად: “HEIs—მა უნდა ააგოს საწარმოსა და უნივერსიტეტის თანამშრომლობის სტრატეგია, მისი მისია და გეგმა“. გარდა ამისა, ცხადია, რომ “HEIs-ი მოითხოვს უნივერსიტეტი-საწარმოს შესაბამისად აღჭურვილ პროფესიონალურ განყოფილებებს უმაღლესი ხელმძღვანელობისადმი ნვდომით და სტრატეგიული დაგეგმვის ფუნქციით. ეს უნდა იყოს ცენტრალური და არა პერიფერიული განყოფილება. მათი საბოლოო მიზანი უნდა განისაზღვროს შემდეგი ძირითადი სფეროების შესაბამისად: სწავლება, კვლევა, სასწავლო გეგმის სრულყოფილება, ხარისხის გარანტია.

საწარმოს უნივერსიტეტთან ურთიერთობის საქმიანი მოთხოვნილება უკავშირდება მის კონკურენტუნარიანობას, სარგებლის მიღებას ცოდნის გადაცემიდან, ინოვაციური პროდუქტის შექმნასა და კვალიფიციური ადამიანური რესურსის მომზადებას. საწარმოს არ შესწავს ძალა დამოუკიდებლად გაართვას თავი იმ გამოწვევებს, რაც უკავშირდება ტექნოლოგიურ კვალიფიკაციას, რომელსაც მოითხოვს თანამედროვე ეკონომიკა.

2012 წელს საქართველოს ტექნიკურ უნივერსიტეტ-სიტი-სიკაპ4კომ პროექტის მიხედვით შეიქმნა წარმოებასთან კავშირის ხელშეწყობი საინოვაციო ცენტრი ევროგაერთიანების პროექტის თემპუს-ის საფუძველზე. ცენტრის მიზნები და ამოცანები დამუშავდა ევროპის შემდეგი მონიწივე უმაღლესი სასწავლებლებისა ცენტრების მონაწილეობით:

- გენტის კათოლიკური უნივერსიტეტი სენტ-ლივენი (ბელგია), პროექტის კოორდინატორი;
- ანესის ოტ-სავუას უნივერსიტეტი (საფრანგეთი);
- ქოვენტრის უნივერსიტეტი (დიდი ბრიტანეთი);
- აალენის უნივერსიტეტი (გერმანია);
- შტაინბაისის ტექნოლოგიური ცენტრი (გერმანია);
- ალმოსავლეთ ფლანდრიის სავაჭრო პალატა (ბელგია).

აღნიშნულ უნივერსიტეტებსა და ცენტრებს აქვთ ტრენინგების დიდი გამოცდილება მცირე ბიზნესისა და წარმოების სფეროში მომუშავე პერსონალისათვის.

წარმოებასთან კავშირის ხელშეწყობი საინოვაციო ცენტრის მიზანია საქართველოს ტექნიკურ უნივერსიტეტში სასწავლო-სამეცნიერო პროცესების

ოპტიმიზაცია და მართვა თანამედროვე საინფორმაციო ტექნოლოგიების გამოყენებით. ტექნოლოგიებით შეიარაღება, სასწავლო პროგრამებში დამატებითი საგნების ჩართვით საწარმოების დაკვეთით და დაფინანსებით. ფართოდ გამოყენებული იქნება საზღვარგარეთის წამყვანი უნივერსიტეტების გამოცდილება საწარმოებთან კავშირის დამყარების სახით.

წარმოებასთან კავშირის ხელშეწყობი საინოვაციო ცენტრის სამუშაო გეგმა მოიცავს შემდეგ საფეხურებს:

- ფაკულტეტების და გარე ორგანიზაციების პოტენციალის შესწავლა (მონაცემთა ბაზის შექმნა);
- საწარმოო ორგანიზაციების დაკვეთით სტუდენტების მიზნობრივი მომზადება;
- სტუდენტთა საწარმოებში პრაქტიკის გავლის პროცესის ხელშეწყობა;
- საშუალო სკოლებში გამოყენებითი საგნების ათვისების პროცესის შესწავლა პროფესიული ორიენტაციის მიზნით;

წარმოებასთან კავშირის ხელშეწყობი საინოვაციო ცენტრი უზრუნველყოფს:

- საწარმოს თანამშრომლების კვალიფიკაციის ამაღლებას ინტერნეტ-ტრენინგების ჩატარებით;
- საწარმოს თანამშრომლების მოწვევას უნივერსიტეტის საბჭოებსა და კოლეგიებში;
- ცენტრის დახმარებით საინჟინრო ფაკულტეტებისათვის დამატებითი სპეციალობის „ინტერნეტ-ტექნოლოგიების“ საბაკალავრო 60 კრედიტის პროგრამის შემოღება;
- კონფერენციების, სიმპოზიუმებისა და სხვა ღონისძიებების ონლინ-რეჟიმში ჩატარება.

• საწარმოებთან ურთიერთობის სიახლეების ცენტრი სტუ-ში გაიხსნება 2013 წლის იანვარში, რაც ხელს შეუწყობს ურთიერთობის გაძლიერებას საწარმოებსა და უნივერსიტეტს შორის, საგანმანათლებლო პროგრამის გაუმჯობესებას, დაეხმარება სტუდენტებს თანამედროვე ტექნოლოგიების ათვისებაში. მთავარი მიზანია დამყარდეს კონტაქტი კომპანიებსა, კვლევით და საგანმანათლებლო ინსტიტუტებს შორის.

ამრიგად, Tempus-is proeqti Cap4Com შეიქმნა, იმისათვის რათა შეუსაბამოს განათლების სისტემა საბაზრო ეკონომიკისა და საზოგადოების მოთხოვნებს, რაც საშუალებას მოგვცემს დამყარდეს პარტნიორული ურთიერთობა უნივერსიტეტებსა და სხვადასხვა საწარმოებსა და ბიზნესის ფართო სპექტრს შორის.

A.Ediberidze,
O.QarTvelishvili,
V.Sesadze

1. [Cap4Com: university & enterprise cooperation.](http://www.cap4com.eu/)
<http://www.cap4com.eu/>

2. Сесадзе В.К., Сесадзе Н.К., Чикадзе Г.В.
Методы синергетики в образовании. Международная
научно-образовательная конференция «Наука в вузах:
Математика., Физика, информатика» Москва Март
2009 г. ст. 911-914

University-Enterprise Partnership – from Good Practice to Strategy

Kywords: university, business, project Tempus, Cap-4Com, EU, innovation centers

The article is dedicated to building capacity for University-Enterprise partnerships towards competency. Cap-4Com is a Tempus project funded by the European Union. Cap4Com was created to make higher education relevant to current market economy and needs of society. It is aimed to the partnership of universities with wide range of enterprises and businesses. Post-soviet countries currently experience a lack of partnership among stakeholders from different sectors: education and industry, commerce and culture, authorities and society. New elements of society, especially business, develop faster while the other parts of society react slowly to any changes. In particular, infrastructure is incapable to support university-enterprise partnership, which is demanded by knowledge based market economy. This fact drastically hinders development. In the past, relations of universities and enterprises were coordinated within the command-administrative system. While the old gears have gone, nothing was created to address new needs of modern society.